

17 Majetek podniku, odpisování dlouhodobého majetku

Majetek podniku je podstatná součást hospodářských prostředků, kterými každý podnik disponuje a využívá pro svou podnikatelskou činnost.

Zdroj (původ) z něhož se majetek podniku pořídil, označujeme jako kapitál.

Písemný přehled (výkaz) o majetku a kapitálu podniku se nazývá ROZVAHA podniku.

Majetek podniku - souhrn majetkových hodnot, které patří podnikateli a slouží k jeho podnikání

Majetek podniku se dělí na dvě skupiny:

- dlouhodobý majetek
- oběžný majetek

Dlouhodobý majetek

- majetek dlouhodobé povahy - slouží podniku déle než jeden rok
- při používání neztrácí svou původní formu
- jeho hodnota se postupně snižuje – opotřebovává se (svou hodnotu postupně předává novému výrobku).

Členění dlouhodobého majetku:

- dlouhodobý nehmotný majetek - nemá hmotnou podobu (jedná se o tzv. myšlenkové produkty), např. patenty, licence, autorská práva, software, know-how
- dlouhodobý hmotný majetek
  - nemovitý majetek - jde o majetek pevně spojený se zemí, nelze ho přemísťovat, např. budovy, pozemky
  - movitý majetek - jde o ostatní majetek, který lze přesouvat z místa na místo stroje, traktory, počítače
  - Zvláštní skupinu tvoří drobný dlouhodobý hmotný majetek, tj. majetek, jehož pořizovací cena je nižší než 40000,- a používá se dlouhodobě. Podnik ho může zařadit přímo do spotřeby, nemusí se odepisovat (zařazuje jej do nákladu jednorázově)
- dlouhodobý finanční majetek - majetek, který podnikatel nepotřebuje ke své provozní činnosti, je určen k dalšímu zhodnocení a získávání kapitálu, nakupuje se, aby přinesl další finanční výnos v podobě dividend, úroků, nebo proto, aby se výhodně prodal např. dlouhodobé cenné papíry (akcie, obligace jiných podniků),

Pro každý DM podnik musí vystavit INVENTÁRNÍ KARTU – kde se zaznamenává název majetku, pořizovací cena, datum a způsob pořízení (vyřazení), odpisy, zůstatková cena

Odepisování DM

DM se při používání opotřebovává, jeho hodnota se postupně snižuje a přechází do hodnoty nových výrobků nebo jiných výkonů.

Opotřebení je úbytek hodnoty majetku a rozlišujeme opotřebení:

- fyzické - postupně dochází ke ztrátě původní užité hodnoty cestou změny jeho technických a provozních vlastností – namáhání materiálu, obrušování, koroze. Hodnota se snižuje v důsledku používání
- morální - způsobeno vědeckotechnickým rozvojem – dosavadní výrobky zaostávají za novými v technických a dalších parametrech, nové výrobky jsou výkonnější, někdy i levnější než dosavadní a tím jsou dosavadní znehodnocovány (počítače)

Odpis je finanční vyjádření opotřebení dlouhodobého majetku. Oprávka jsou souhrn odpisů za dobu používání majetku. Zůstatková cena = pořizovací cena – oprávky

Odpisy se dělí na účetní a daňové:

- účetní – podnik si stanoví dobu a způsob odpisování sám, dle svých ekonomických potřeb
- daňové – dobu dopisování i způsob je upraven podle zákona o dani z příjmu.

Veškerý majetek je rozdělen do 6 odpisových skupin (je zde stanovena doba odpisování).

Odpisová skupina	Doba odepisování	Příklady
1	3 roky	kancelářské stroje a počítače, televizní kamery...
2	5 let	sobní a nákladní automobily, rozhlasové a televizní přijímače...
3	10 let	klimatizační zařízení, kotle pro ústřední vytápění, jeřáby, lok
4	20 let	budovy ze dřeva a plastů, oplocení budov a inženýrských staveb...
5	30 let	výrobní budovy, komunikace (silnice, dálnice, mosty, tunely)
6	50 let	administrativní budovy, hotely, obchodní domy, školy, muzea...

Způsob (metodu) odepisování stanoví pro každý nově pořízený DM vlastník a **nelze jej měnit po celou dobu odepisování.**

Způsoby (metody) odepisování

- rovnoměrné (lineární) odepisování: pořizovací cena * ROS / 100

Odpisová skupina	Roční odpisová sazba	
	v prvním roce odepisování	v dalších letech odepisování
1	20	40
2	11	22,25
3	5,5	10,5
4	2,15	5,15
5	1,4	3,4
6	1,02	2,02

- zrychlené (degresivní) odepisování
  - odpis v 1. roce: pořizovací cena/koefficient
  - odpisy v dalších letech 2*zůstatková cena/koefficient – počet dosud odepsaných let

Koefficient pro zrychlené odepisování		
Odpisová skupina	V prvním roce odepisování	V dalších letech odepisování
1	3	4
2	5	6
3	10	11
4	20	21
5	30	31
6	50	51

V roce pořízení majetku lze odpis zvýšit o 10 (15,20)% u nově pořízeného majetku zařazeného v 1., 2. a 3. odpisové skupině.

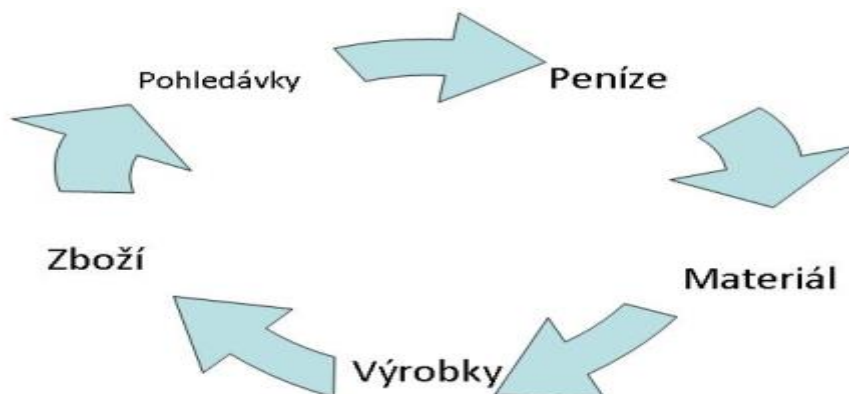
Existuje DM, jehož hodnota se postupem času nesnižuje, může se naopak zvyšovat, např. pozemky, umělecká díla. Tento majetek se NEODEPISUJE.

Důvody odepisování:

1. Odpis je peněžním vyjádřením opotřebení DM, tzn. část hodnoty DM postupně přechází do nákladů podniku ve formě odpisů. Hodnota odpisů má vliv na celkové náklady podniku, vnitropodnikovou cenu i zisk podniku. Podniku se snižuje daňové zatížení.
2. Odpisy slouží k postupnému shromažďování vlastních zdrojů, nutných pro pořízení nových investic.

Oběžný majetek

- majetek podniku, který se používá krátkodobě a většinou se jednorázově spotřebovává
- rychle mění svou formu a během krátkého období se obrací

Členění oběžného majetku

- zásoby
  - materiálové zásoby
    - základní materiál – dodává výrobku podstatné vlastnosti, tvoří jeho podstatnou část
    - pomocné látky - tvoří součást výrobku, ale netvoří jeho podstatu např. barva, lak
    - provozovací látky - jsou potřebné pro fungování podniku např. palivo, olej, PHM, čisticí prostředky
    - náhradní díly - jsou určeny k opravám
    - obaly - jsou nutné k ochraně a dopravě materiálu, zboží, vlastních výrobků, např. přepravky, sudy, kartony
    - drobný DM
  - zásoby vlastní výroby
    - nedokončená výroba – jedná se o produkty vytvořené během výrobního procesu, které prošly jedním nebo několika výrobními stupni, nejsou již materiálem, ale ani výrobkem. Nelze je používat.
    - polotovary vlastní výroby - na těchto produktech je ukončena část výrobních operací, ale ještě nejsou konečným výrobkem, mohou existovat a prodávat se samostatně
    - výrobky - jsou dokončené produkty vlastní výroby určené k realizaci mimo podnik, určené k prodeji nebo ke spotřebě
    - zvířata - mladá zvířata, zvířata ve výkrmu, ryby, kožehřívá zvířata, včelstva, hejna slepic, kachen, krůt a perliček
  - zboží - předměty, které podnik nakupuje a beze změny je prodává, je to vstup i výstup v obchodních organizacích
- krátkodobý finanční majetek
  - peníze v hotovosti (pokladna)
  - peníze na účtech podniku v peněžních ústavech
  - ceniny - poštovní známky, kolky, telefonní karty, stravenky
  - krátkodobé cenné papíry
- pohledávky - nárok podnikatelé na zaplacení (popř. jiné plnění), nejčastěji má podnikatel pohledávku vůči odběrateli, ta vzniká při prodeji výrobků, zboží, služeb v případě, že odběratel neuhradí dodávku ihned (dokladem je vystavená faktura), pohledávka za odběrateli zaniká uhrazením faktury (na účet nebo v hotovosti). Další pohledávky může mít podnikatel za zaměstnanci, finančním úřadem, sociální správě.

Oceňování majetku:

Při pořízení: (dlouhodobého, oběžného) – všechny ceny používané při pořízení majetku označujeme jako **VSTUPNÍ CENY**:

- pořizovací cena – cena majetku plus vedlejší náklady spojené s pořízením (doprava, montáž, projektová dokumentace....).
- reprodukční pořizovací cena je cena, kterou majetek má v době kdy se o něm účtuje, tj. v době jeho pořízení. Používá se při stanovení ceny v případě přijatých darů, nepeněžních vkladů do firmy a při dalších způsobech, kdy majetek nemá ocenění. Stanovuje se dle zvláštních předpisů nebo na základě odhadu soudního znalce.
- ocenění ve vlastních nákladech zahrnuje všechny náklady (přímé i nepřímé), které byly vynaloženy na výrobu. Při stanovení ceny se vychází z vnitropodnikových kalkulací. Používá se při výrobě ve vlastní režii.

Při výdeji ze skladu: (používá se pouze u zásob)

Ceny zásob se mění současně s pohybem jejich tržních cen. Stejnou zásobu můžeme mít na skladě za různou cenu, proto při vyskladnění zásob musíme použít jeden ze způsobů oceňování:

- podle průměrných cen - cena se zjistí jako aritmetický průměr z pořizovacích cen všech dodávek za období (max. 1 měsíc)
- podle metody FIFO (first in first out) - cena dodávky, která do skladu přišla první, se použije jako první při výdeji ze skladu.